

Bài 1

CÁC LOẠI VẢI THƯỜNG DÙNG TRONG MAY MẶC

- Các loại vải có nguồn gốc từ đâu và có tính chất gì ?
- Làm thế nào để phân biệt các loại vải.

Các loại vải thường dùng trong may mặc rất đa dạng, phong phú về chất liệu, độ dày mỏng, màu sắc, hoa văn trang trí... Dựa theo nguồn gốc sợi dệt, vải được phân thành 3 loại vải chính : vải sợi thiên nhiên, vải sợi hoá học và vải sợi pha.

Chúng ta cùng tìm hiểu nguồn gốc, tính chất của từng loại vải.

I - NGUỒN GỐC, TÍNH CHẤT CỦA CÁC LOẠI VẢI

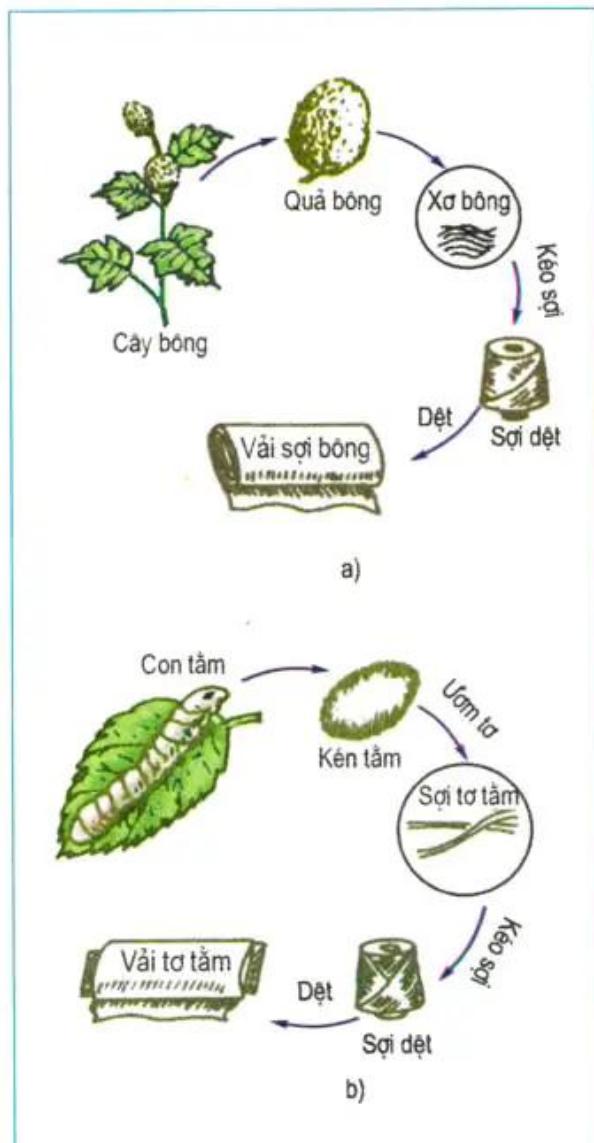
1. Vải sợi thiên nhiên

a) Nguồn gốc

Vải sợi thiên nhiên được dệt bằng các dạng sợi có sẵn trong thiên nhiên, có nguồn gốc thực vật như sợi bông, lanh, đay, gai... và có nguồn gốc động vật như sợi tơ tằm từ kén tằm, sợi len từ lông cừu hoặc từ lông dê, lạc đà, vịt...

Dựa vào hình 1.1a,b hãy nêu tóm tắt quy trình sản xuất vải sợi bông và vải tơ tằm :

- * Cây bông →.....→ Vải sợi bông ;
- * Con tằm →.....→ Vải tơ tằm.

Hình 1.1 - Sơ đồ quy trình sản xuất vải sợi thiên nhiên.

b) Tính chất

Vải sợi bông, vải tơ tằm có độ hút ẩm cao nên mặc thoáng mát nhưng dễ bị nhòe. Vải bông giặt lâu khô. Khi đốt sợi vải, tro bóp dễ tan.

2. Vải sợi hoá học

a) Nguồn gốc

Vải sợi hoá học được dệt bằng các loại sợi do con người tạo ra từ một số chất hoá học lấy từ gỗ, tre, nứa, dầu mỏ, than đá...

Vải sợi hoá học có thể chia làm hai loại : vải sợi nhân tạo được dệt bằng sợi nhân tạo và vải sợi tổng hợp được dệt bằng sợi tổng hợp.

- Hãy quan sát sơ đồ hình 1.2 và nêu tóm tắt quy trình sản xuất vải sợi nhân tạo (h.1.2a) và vải sợi tổng hợp (h.1.2b).

Hình 1.2 - Sơ đồ quy trình sản xuất vải sợi hoá học.

- Hãy tìm nội dung trên sơ đồ hình 1.2 và điền vào khoảng trống đoạn viết sau :
 - + Vải sợi hoá học có thể chia làm 2 loại làvà.....
 - + Dạng sợi nhân tạo được sử dụng nhiều là sợi.....,....., được tạo thành từ chất **xenlulo** của.....
 - + Dạng sợi tổng hợp được sử dụng nhiều là.....,....., được tạo tổng hợp từ **một số chất hoá học** lấy từ

b) Tính chất

- Vải sợi nhân tạo có độ hút ẩm cao nên mặc thoáng mát tương tự như vải sợi bông nhưng ít nhàng hơn và bị cứng lại ở trong nước.

Khi đốt sợi vải, tro bóp dễ tan.

- Vải sợi tổng hợp có độ hút ẩm thấp nên mặc bí vì ít thấm mồ hôi. Tuy nhiên vải sợi tổng hợp bền, đẹp, giặt mau khô và không bị nhàng.

Khi đốt sợi vải, tro vón cục, bóp không tan.

3. Vải sợi pha

a) Nguồn gốc

Vải sợi pha được dệt bằng sợi pha. Sợi pha thường được sản xuất bằng cách kết hợp hai hoặc nhiều loại sợi khác nhau để tạo thành sợi dệt.

b) Tính chất

Vải sợi pha thường có những ưu điểm của các loại sợi thành phần.

Ví dụ : Vải dệt bằng sợi bông pha sợi tổng hợp (cotton + polyester) kết hợp được ưu điểm hút ẩm nhanh, mặc thoáng mát của sợi bông và ưu điểm bền, đẹp, không nhàng của sợi tổng hợp để tạo nên vải sợi pha bền, đẹp, ít nhàng, mặc thoáng mát, thích hợp với khí hậu của nhiều miền đặc biệt là khí hậu nhiệt đới.

II - THỬ NGHIỆM ĐỂ PHÂN BIỆT MỘT SỐ LOẠI VẢI

1. Điền tính chất của một số loại vải

Dựa vào kiến thức đã học, hãy điền tính chất của một số loại vải vào bảng 1.

Bảng 1

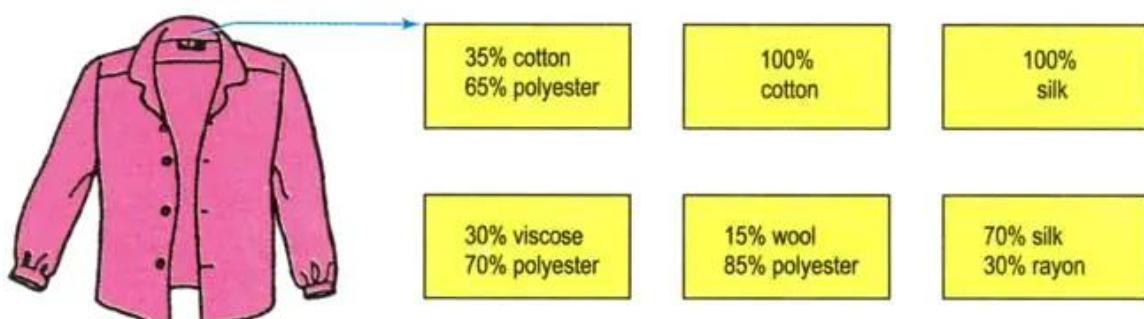
Loại vải Tính chất	VẢI SỢI THIÊN NHIÊN : Vải bông, vải tơ tằm	VẢI SỢI HÓA HỌC	
		Vải visco, xatanh	Lụa nilon, polyeste
Độ nhau			
Độ vụn của tro			

2. Thủ nghiệm để phân biệt một số loại vải

Thao tác **vò vải** và **đốt sợi vải** đối với từng mẫu vải, xếp các mẫu vải có tính chất điển hình của vải sợi thiên nhiên và vải sợi hoá học làm 2 nhóm ; số mẫu còn lại là vải sợi pha.

3. Đọc thành phần sợi vải trên các băng vải nhỏ đính trên áo, quần

Hãy đọc thành phần sợi vải trên các ví dụ ở hình 1.3 và trên các băng vải nhỏ mà các em sưu tầm được.

Hình 1.3

GHI NHỚ

* Vải sợi thiên nhiên được dệt từ các dạng sợi có sẵn trong thiên nhiên như sợi bông, sợi tơ tằm... Vải bông, vải tơ tằm mặc thoáng mát, thích hợp với khí hậu nhiệt đới nhưng dễ bị nhau và độ bền kém.

* Vải sợi hoá học gồm vải sợi nhân tạo và vải sợi tổng hợp được dệt từ các dạng sợi do con người tạo ra từ một số chất hoá học. Vải sợi nhân tạo mặc thoáng mát, ít nhau hơn vải bông. Vải sợi tổng hợp bền, đẹp, dễ giặt, không bị nhau nhưng mặc bí vì ít thấm mồ hôi.

* Vải sợi pha được dệt bằng sợi pha. Vải sợi pha có được những ưu điểm của các loại sợi thành phần.

CÂU HỎI

1. Vì sao người ta thích mặc áo vải bông, vải tơ tằm và ít sử dụng lụa nilon, vải polyeste vào mùa hè ?
2. Vì sao vải sợi pha được sử dụng phổ biến trong may mặc hiện nay ?
3. Làm thế nào để phân biệt được vải sợi thiên nhiên và vải sợi hoá học.

CÓ THỂ EM CHUA BIẾT

- * Vải bông là một trong những loại vải có từ lâu đời nhất. Cây bông đã được trồng ở Ấn Độ cách đây 3.000 năm. Trên thế giới bông được trồng nhiều nhất ở Ấn Độ, vùng Trung Á, Mỹ, Brazil... Ở nước ta, bông được trồng nhiều ở các tỉnh Ninh Thuận, Bình Thuận, Lâm Đồng, Thanh Hoá, Ninh Bình...
- * Sợi lanh được lấy từ vỏ thân cây lanh, đã được con người sử dụng cách đây hơn 10.000 năm để dệt vải và để làm lưới đánh cá. Ở nước ta cây lanh được trồng nhiều ở các tỉnh miền núi phía bắc như Lào Cai, Yên Bái... để lấy sợi dệt vải may trang phục dân tộc.
Các loại sợi thực vật khác như sợi được lấy từ vỏ thân cây đay, cây gai để dệt thảm, làm túi xách, bện dây chéo.
- * Vải tơ tằm đã được sản xuất ở Trung Quốc cách đây hàng nghìn năm. Hiện nay, Nhật Bản và Trung Quốc sản xuất khoảng 2/3 lượng vải tơ tằm trên thế giới.
Nghề trồng dâu, nuôi tằm, ươm tơ, dệt lụa là một nghề truyền thống ở nước ta. Hiện nay các mặt hàng dệt từ tơ tằm là những mặt hàng quý hiếm được người tiêu dùng trong nước và thế giới ưa chuộng như Vân, Nhiều, The, Linh, Thảo, Đũi...